

Graslandmanagement op hoogproductieve bedrijven

Carin Rougoor

Een hoge melkproductie is mede afhankelijk van een goede voeding voor de koe. Een goed gebruik van het grasland lijkt dus een belangrijke vereiste voor een hoge productie. Het PR heeft het graslandmanagement op 38 bedrijven met uiteenlopende producties bekeken, waarna de gevolgen voor het saldo zijn onderzocht. Dit artikel gaat enkel in op het graslandmanagement.

Opzet van het onderzoek

Tussen januari 1996 en mei 1997 zijn 38 bedrijven intensief gevolgd om de invloed van management op de melkproductie en het saldo te bepalen. De veehouders is een vragenlijst voorgelegd over de wijze waarop ze omgaan met hun grasland. Daarnaast hebben ze een graslandkalender bijgehouden. Via het Nederlands Rundvee Syndicaat (NRS) kregen we inzicht in de melkproductiecijfers en de GIBO-groep verleende de economische gegevens van de bedrijven. Deze gegevens zijn gebruikt om de relatie tussen graslandmanagement en bedrijfseconomische resultaat te onderzoeken. Om een zo eerlijk mogelijke vergelijking te maken, zijn bedrijven geselecteerd met allen een melkproductie tussen de 12.000 en 15.000 kg per ha. De bedrijven variëren sterk in 305-dagen productie: bedrijfsgemiddelden van 6780 kg tot 9883 kg per koe. Zo kan bekeken worden of het graslandmanagement op hoogproductieve bedrijven afwijkt van het management op bedrijven met een lagere productie. Per bedrijf is bekeken hoe het graslandmanagement is georganiseerd en hoe dit samenhangt met de melkproductie en de opbrengst minus bijkomende voerkosten per 100 kg melk (hierna aangeduid als saldo per 100 kg melk).

Hergroei

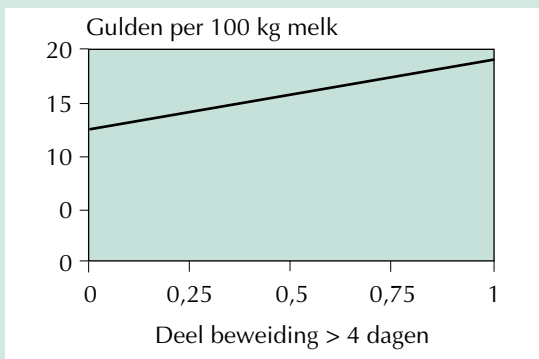
Bedrijven met een hoge productie per koe blijken het grasland relatief jong te gebruiken voor

inscharen of maaien. Het PR adviseert om in het voorjaar en de voorzomer bij maaien een gemiddelde hergroeiperiode van circa vier weken aan te houden. In tabel 1 zijn bedrijven ingedeeld in drie groepen naar de lengte van de hergroeiperiode voor maaien tussen 20 mei en 20 juni. De drie groepen hebben ongeveer hetzelfde melkquotum per ha. De hergroeiperiode geeft aan hoeveel dagen er zitten tussen het leeg komen van een perceel en het moment waarop het gras gemaaid wordt. Uit de tabel blijkt dat een derde van de bedrijven het gras circa tien dagen jonger maait dan geadviseerd wordt. Deze bedrijven hebben relatief hoge producties. Ze proberen het risico van een productiedaling door een lage graskwaliteit zo klein mogelijk te houden. De groeisnelheid van het gras is echter het grootst tussen 20 en 30 dagen. Het vroege maaien gaat dus ten koste van de opbrengst. De opbrengst per ha per jaar is bepaald op basis van kuilinhoud. Dit getal moet alleen gezien worden als indicatie. De dichtheid van de kuilen is niet bekend en de opbrengst is niet alleen afhankelijk van de hergroei, maar bijvoorbeeld ook van het maaipercantage. Het geeft echter wel aan dat hogere VEM-gehalten in de kuil door het jonge gras niet opwegen tegen de daling in opbrengst, waardoor een lager saldo per 100 kg melk gerealiseerd wordt. De vetgedrukte groep in tabel 1 weet het beste de balans te vinden tussen kwaliteit en kwantiteit, en realiseert hiermee het beste economische resultaat.

Tabel 1 Kwaliteit en kwantiteit van eigen gewonnen ruwvoer en saldo bij verschillende hergroeiperioden. Bedrijven zijn ingedeeld naar hergroeiperiode

Hergroei maaien (dgn)	Aantal bedrijven	Quotum/ ha	VEM kuil	DVE kuil	Opbrengst m ³ /ha/jaar	Melk productie	Saldo /100 kg melk
19,6	13	13.401	903	79,2	16,2 m ³ /ha	8557	64,98
27,8	12	12.936	891	76,0	18,3 m³/ha	8382	66,60
39,3	13	12.142	864	72,7	22,7 m ³ /ha	8091	63,83

Figuur 1 Voerkosten per 100 kg melk afhankelijk van het percentage beweidingen dat langer dan vier dagen duurt

Perceelsindeling

Om te voorkomen dat teveel beweidingsverliezen optreden, adviseert het PR koeien maximaal vier dagen op hetzelfde perceel te laten weiden. Om dit te kunnen realiseren, zal de grootte van de percelen afgestemd moeten zijn op het beweidingssysteem en op de grootte van de veestapel. Het Handboek voor de Melkveehouderij (pagina 146) geeft hier normen voor. Op de 38 bedrijven blijkt gemiddeld 57 % van de beweidingen langer dan vier dagen te duren. Bij vergelijking van de oppervlakte van de bedrijfspcelen met de normen, blijkt dat deze te lange beweidingen grotendeels voorkomen, op bedrijven waar de percelen te groot zijn. Dit blijkt invloed te hebben op de kosten voor voer-aankoop, en daarmee op het saldo (figuur 1). Elke 10 % toename in percentage beweidingen langer dan vier dagen, blijkt gemiddeld een stijging van de voerkosten van 60 cent per 100 kg melk tot gevolg te hebben. Interessant is het om te zien dat juist de groep bedrijven met veel beweidingen langer dan vier dagen vaak aangeven het gebruik van hun grasland nauwkeurig te plannen.

Graslandmanagement

Een goede bedrijfsopzet lijkt een eerste vereiste voor een goed bedrijfsresultaat. Zolang een goede bedrijfsopzet ontbreekt, heeft het weinig toegevoegde waarde om het graslandgebruik

nauwkeurig te plannen. De opzet van het bedrijf is sterk verweven met het management. Naast de perceelsindeling is het al dan niet hebben van veldkavels hier een tweede voorbeeld van. Onder veldkavel wordt verstaan een perceel grasland dat niet gebruikt kan worden voor beweiding door melkvee, vanwege de ligging. Bedrijven die relatief veel veldkavels hebben, blijken het gebruik van hun percelen (noodgedwongen?) beter te plannen. Hiernaast hebben ze een betere kennis van de kwaliteit van de kuil op hun bedrijf. De voerkosten zijn echter hoger op deze bedrijven. Als de groep van 38 bedrijven in tweeën gedeeld wordt op basis van het percentage veldkavel, blijken de voerkosten voor de groep met weinig veldkavel (gemiddeld 7 % van de bedrijfsoppervlakte) 15,23 gulden per 100 kg melk te bedragen, terwijl dit voor de groep met veel veldkavel (gemiddeld 35 %) 16,99 gulden is. Misschien zou het verschil tussen beide groepen groter zijn als de bedrijven met veel veldkavel minder nauwkeurig zouden plannen. Mogelijk weten ze op deze manier iets van de nadelen van hun bezit van veldkavels te compenseren. Op basis van de huidige gegevens is helaas niet op te maken wat het gevolg is van verschillen in percentage veldkavel en wat de gevolgen zijn van verschil in planning. 🌀

Een goede planning is belangrijk, maar een correcte perceelsindeling is een eerste vereiste.

